

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ฝากไว้ในศูนย์รับฝากหลักทรัพย์

นางสาวนภาพรณ เพชรนิลบุตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-800-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**LEGAL PROBLEM CONCERNING DEPOSITED SECURITIES IN
SECURITIES DEPOSITORY CENTER**

Miss Napaphan Petchninbut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate school

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-332-800-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ฝากไว้ในศูนย์
รับฝากหลักทรัพย์

โดย

นางสาวนภาพรรณ เพชรนิลบุตร

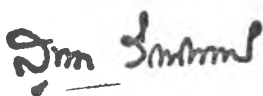
ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร

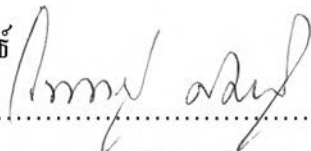
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

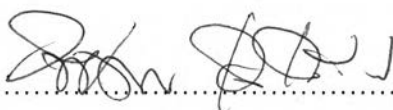
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา กิระนันท์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร)

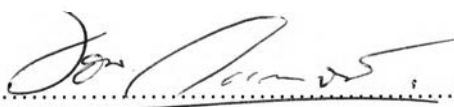
.....กรรมการ

(อาจารย์สุทธิชัย จิตรวานิช)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สำเรียง เมฆเกรียงไกร)

.....กรรมการ

(อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์)

นางสาวณภาพรรณ เพชรนิลบุตร : ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ฝากไว้ในศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (LEGAL PROBLEM CONCERNING DEPOSITED SECURITIES IN SECURITIES DEPOSITORY CENTER) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร, 189 หน้า.
ISBN 974-332-800-9.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดตั้งบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ให้ประกอบการเป็นศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ซึ่งเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ โดยเป็นศูนย์กลางในการเก็บรักษาหลักทรัพย์และบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การส่งมอบหลักทรัพย์ที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ เพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนการออกหลักทรัพย์และการซื้อขายหลักทรัพย์ อันเป็นการส่งเสริมการออมและการระดมทุน

ในปัจจุบันการประกอบการเป็นศูนย์รับฝากหลักทรัพย์และการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ฝากไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการภายใต้กฎหมายดังกล่าวนี้มีความไม่สะดวกและประสบปัญหาเกี่ยวกับการรองรับสิทธิของผู้ถือหลักทรัพย์ซึ่งฝากหลักทรัพย์ให้อยู่ในระบบไม่มีใบหลักทรัพย์และการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ฝากไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงได้ศึกษาปัญหาในการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ฝากไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ซึ่งอยู่ในระบบไม่มีใบหลักทรัพย์ ตลอดจนแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ผู้เขียนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้มีการบัญญัติกฎหมายและปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดให้มีรองรับสิทธิของผู้ถือหลักทรัพย์ที่ฝากหลักทรัพย์ไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์
2. กำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ที่ฝากไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์
3. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ฝากไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ไว้โดยเฉพาะ เช่น การจำหน่ายหลักทรัพย์ การโอนและการส่งมอบหลักทรัพย์ และการขอข้อมูลการถือหลักทรัพย์

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#3970754734 MAJOR LAW

KEY WORD: : SECURITIES / DEPOSITED/ SECURITIES DEPOSITORY CENTER/ LEGAL
PROBLEM

NAPAPHAN PETCHNINBUT : LEGAL PROBLEM CONCERNING DEPOSITED
SECURITIES IN SECURITIES DEPOSITORY CENTER. THESIS ADVISOR :
PISES SATESATHIRA 189 pp. ISBN 974-332-800-9

The Stock Exchange of Thailand (SET) established the Thai Securities Depository Center Company Limited (TSD) to operate business of securities depository center as well as its related business; delivery of securities trading in the SET, for instance. Significantly, the business of the TSD supports issuance and trading of securities.

At present, operation of the business of securities depository center subject to the Securities and Exchange Act B.E. 2535 and other related laws though can facilitate depository function in certain level, cannot fully support validity of right of securities holders whose securities are deposited in the scripless system. Besides, activities concerning securities deposited in such system are somewhat inconvenient and sometimes troublesome due partially to limitation and uncertainty of existing laws.

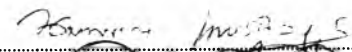
In this thesis, the author conducted research on problem of activities concerning securities deposited in the scripless system together with proper practices involving such activities. The author, in this regard, wishes to propose appropriated solutions to tackle with the aforementioned problems by amending existing statutory provisions of related laws to manifestly stipulate the following issues

1. Validation of the right of securities holders whose securities are deposited in the depository center.
2. Right and duty of person related to securities deposited in the depository center.
3. Rules and procedures in conducting activities concerning securities deposited in the depository center such as pledge of securities, transfer and delivery of securities, and requisition of information on securities holding.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน อีกทั้งอาจารย์สุทธิชัย จิตรวานิช รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ลำเรียง เมฆเกรียงไกร และอาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านในการเป็นกรรมการสอบและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอขอบคุณคุณคุณสุภา ธรรมนิติวัฒน์ ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา คุณธวัชชัย พิทยโสภณ ที่ให้ความช่วยเหลือค้นหาเอกสารและคำแนะนำในการจัดวิทยานิพนธ์ คุณธนะวิทย์ ชำศรี ที่ช่วยหาคำพิพากษากฎีกาเพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ และคุณสมประสงค์ ปัญจะลักษณะที่ช่วยอ่านและตรวจทาน ขอขอบคุณ คุณภาวดี กรรณสูต และคุณไพริน ตั้งกิจสัมฤทธิ์ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์และจัดเรียงรูปเล่มวิทยานิพนธ์จนเสร็จเรียบร้อย

ผู้เขียนขอขอบคุณคุณคุณกมลทิพย์ ธีรพงษ์ คุณสุจิตรา คงรุ่งภากร คุณรุ่งหทัย รุสิดานนท์ คุณวลัยพร ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ คุณวิรงรอง สุนทรภัก และคุณดวงกมล ศิลปกรชัย ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดเวลาที่ผู้เขียนจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณที่ ๆ น้อย ๆ ในฝ่ายกฎหมาย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา

ท้ายนี้ ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา คุณทิพย์มาลี วรรณภักดิ์ และคุณปฎิภณ เพชรนิลบุตร ซึ่งได้อุปการะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในทุก ๆ ด้านมาจนสำเร็จการศึกษา ความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอมอบให้แก่บิดา-มารดา และท่านอาจารย์ทุกท่าน และแก่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถาบันที่ให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เขียนตลอดเวลา

นภาพรรณ เพชรนิลบุตร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

สารบัญ

บทที่

1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 ปัญหาที่จะดำเนินการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัยและวิธีการวิจัย	4
1.5 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.6 ทฤษฎีทางนิเวศศาสตร์ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นหลักของการวิจัยนี้.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้.....	5
2. ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในประเทศไทย	7
2.1 ความเป็นมาและการจัดตั้งศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในประเทศไทย	7
2.1.1 ความเป็นมาของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในประเทศไทย.....	7
2.1.2 การจัดตั้งศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในประเทศไทย	12
2.2 การดำเนินงานของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในปัจจุบัน.....	13
2.2.1 ลักษณะขององค์กรธุรกิจ.....	14
2.2.2 กฎหมายที่รองรับการดำเนินงานของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในปัจจุบัน	15
2.2.3 หน่วยงานที่กำกับดูแล	16
2.2.4 การให้บริการของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์	17
2.2.5 ประโยชน์ในการฝากหลักทรัพย์ไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์.....	19
2.2.6 หน้าที่ของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์	20

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2.3 การฝากหลักทรัพย์ไว้กับศูนย์รับฝาก	23
2.3.1 บุคคลที่จะใช้บริการฝากหลักทรัพย์.....	23
2.3.2 หลักทรัพย์ที่รับฝาก	25
2.3.3 วิธีการฝากหลักทรัพย์.....	27
2.3.4 การถอนหลักทรัพย์	28
2.3.5 การถือหลักทรัพย์	29
2.3.6 การโอนหลักทรัพย์ที่ฝากอยู่ในศูนย์รับฝาก	30
2.3.7 การจ่ายสิทธิประโยชน์	31
2.3.8 การจำหน่ายหลักทรัพย์.....	32
3. ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในต่างประเทศ	34
3.1 ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา	34
3.1.1 ความเป็นมาและการจัดตั้งศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในประเทศ สหรัฐอเมริกา.....	35
3.1.2 การดำเนินงานของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์.....	36
3.1.3 การฝากหลักทรัพย์ไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์	40
3.1.4 การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ฝากหลักทรัพย์ไว้กับศูนย์รับฝาก	48
3.1.5 การคุ้มครองสิทธิบุคคลภายนอก.....	49
3.1.6 การใช้สิทธิของเจ้าหน้าที่ต่อหลักทรัพย์ของลูกค้า.....	49
3.2 ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในประเทศสิงคโปร์	50
3.2.1 ความเป็นมาและการจัดตั้งศูนย์รับฝากในประเทศสิงคโปร์.....	51
3.2.2 การดำเนินงานของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์.....	51
3.2.3 การฝากหลักทรัพย์ไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์	54
3.2.4 การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ฝากหลักทรัพย์ไว้กับศูนย์รับฝาก หลักทรัพย์	62
3.3 ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในประเทศเกาหลี	62
3.3.1 ความเป็นมาและการจัดตั้งศูนย์รับฝากในประเทศเกาหลี	62
3.3.2 การดำเนินงานของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์	63

สารบัญญ(ต่อ)

	หน้า
3.3.3 การฝากหลักทรัพย์ไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์.....	66
4. ปัญหาที่เกิดจากผลของกฎหมายในปัจจุบันต่อการดำเนินการเกี่ยวกับ หลักทรัพย์ที่ฝากไว้กับศูนย์รับฝาก	72
4.1 การฝากหลักทรัพย์ที่ออกใหม่ไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์.....	74
4.2 การรับรองสิทธิของผู้ถือหลักทรัพย์ที่ฝากหลักทรัพย์ ไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์.....	85
4.3 การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าของหลักทรัพย์ที่ฝากหลักทรัพย์ ไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์.....	108
4.4 การกำหนดสิทธิและหน้าที่ของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์.....	124
4.5 การกำหนดหน้าที่ของผู้ฝากต่อเจ้าของหลักทรัพย์ที่ฝากหลักทรัพย์ผ่านผู้ฝาก....	133
4.6 การดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ฝากไว้กับศูนย์รับฝาก.....	143
4.6.1 การ โอนและการส่งมอบหลักทรัพย์	144
4.6.2 การขอข้อมูลเกี่ยวกับการถือหลักทรัพย์.....	154
4.6.2 การจำหน่ายหลักทรัพย์.....	163
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	174
รายการอ้างอิง.....	183
ประวัติผู้เขียน.....	189